

نال

له بەلگەنامەکانی عوسمانیدا
"چەند زانیارییەکی تازە"

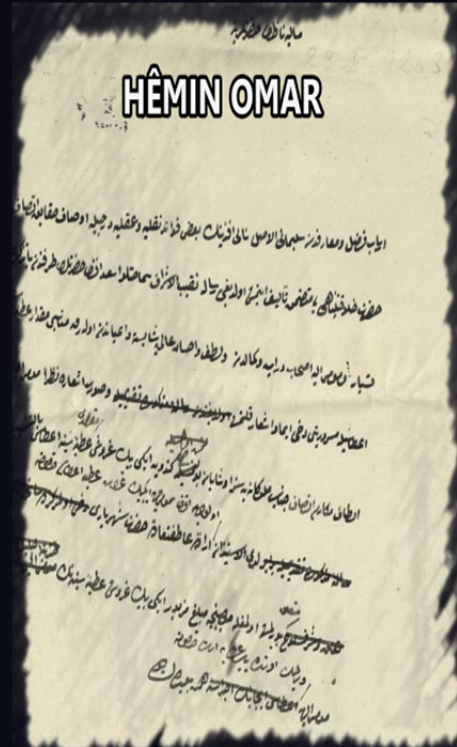
هێمن عومەر فۆشناو

NALÎ

LE BELGENAMEKANÎ USMANÎ DA

نالێ له بەلگەنامەکانی عوسمانیدا

هێمن عومەر فۆشناو

نالی له بهنگه نامه کانی عوسمانیدا

له بلاؤكراوه كانى

دهستنوسخانهى زانكوى سۆران بۆ پاراستن و ساغكردنه وهى

دهستنوس

ژماره (5)

ناوى كتيب: نالى له بهلگه نامه كانى عوسمانيدا

ناوى نووسهر: هيمن عومهر خوشناو

نۆره و سالى چاپ: يه كهه / 2017

تيراژ: 1000 دانه

نرخ: 2500 دينار

مافى چاپكردنه وهى پاريزراوه

NALÎ LE BELGENAMEKANÎ USMANÎ DA

HÊMIN OMAR AHMAD

ISBN:978-656-5944-79-6

TURKIYE CUMHURİYETİ

KULTUR BAKANLIĞI

YAYINLAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI

9 786565 944796

Puxteya Kurmancî

Dîtina pişkeke nediyar di jiyana helbestvanên kurd de, di rêka belgeyên 'Usmanî de, rêkeke nû û taze ye di nava rexne û dîroka edebiyata kurdî de. Ji ber vê yekê ev gotar di bin navê **Nalî di belgenameyên 'usmanî da** li gorî belgêyên ku li erşîvxaneya 'Usmanî hatin dîtin, tîrêj dixê ser çend aliyên giringa jiyana Nalî. Herweha gelek aliyên ku di sed salên berê de li gorî jiyana Nalî hatibun behs kirin, ewan careke dî sererast dîke. Herwesa behsa pile û payeya Nalî û berhemek di şiklê pertukan, jiyana hîcaz a wî, hebûn û nebûna hevjin, wezîfedarî û bê wezîfeyî, roj û meh û sala wefata wî destnîşan dîke.

Ev xebat ji xeynî hebûna belgan jî, li gorî mijaran yek bi yek şirove dîke, giringiya vê lêkolînê jî ev e ku yekem car di nava dîroka edebiyata kurdî de, dibe rupereke taze li gorî çend aliyek ji jiyana yek ji rehberên helbestê klasîkî yên kurdî/soranî û bi taybetî yên bi devoka kirmanciya navîn e.

Peyvên Sereke

Nalî, Hîcaz, Hevjîna Nalî, Mirina Nalî, Estane, Berhemeka Nalî

Abstract

The reveal and research about unknown aspects in the life of kurdish poets can be archieved through Ottoman documents. This new style can be regarded as a procession in the criticim and history of Kurdish literature. From this perspective, this study under the title “ *Nali in some Ottoman documents*” , aims to depend on a number of documents that we have found in Ottoman Institution in Istanbul city. This stydy tried to highlight on the important aspects of Nali’s life and the clarification of thes improtant information about the life of this poet since foretime century.

This valuable information highlights the significance of his position, his life in Al-Hijaz, the existence of a precious book which he authorized, his marraige, his function and job, in addition to specificty of the place and the date of his death in day, month and year.

Althuogh these documents are available, this study has analyzed all the ideas and opinions that are related to his life. From other opint of view, the subjects try to highlight the essential and indispensable sides for study.

The importance of this study lies in the history of Kurdish literature, and this will be a new and an interesting era for scholars who are interested in this field for some fundamental aspects in the life of the most important and prominent flags and chiefs of the classic poetry in mediterranean dialect.

Türkçe Özet

Kürt edebiyatı tarihi ve eleştiri tarihinde bir şairin hayatı ile ilgili yeni bilgi ve belgeleri Osmanlı Arşivi vasıtasıyla ortaya koymak yeni bir yoldur. Bu nedenle **“Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığında Nali”** başlıklı bu çalışma, Osmanlı Arşiv belgelerinde bulunan yeni bilgi ve belgelerdir. Bu açıdan da çok önemlidir. Bu belgelerde Nali hakkında yeni bilgiler bulunmaktadır. Nali hakkında bilinen gerçekler bu belgelerle kesinlik kazanmış ve bilinmeyenler de bilinme seviyesine çıkarılmıştır. Aynı zamanda bu belgelerde Nali'nin aldığı derece ve ödüller, bir eseri, Hicaz hayatı, eşinin olup olmadığı, vazifeleri, gün, ay ve yıla göre vefat tarihi gibi konuları açıklığa kavuşturmaktadır verilmektedir.

Bu çalışma, belgelerin yanı sıra konuları bir bir yorumlamaktadır. Bu araştırmanın önemi de şudur: İlk kez Kürt edebiyatı tarihi arasında yeni bir sayfa halini alıyor. Birçok yönüyle Kurdi\sorani Klasik şiirin öncüsü olan bir şairin hayatı ile ilgili yeni ve kesin belgelerin gün yüzüne çıkmış olmasıdır.

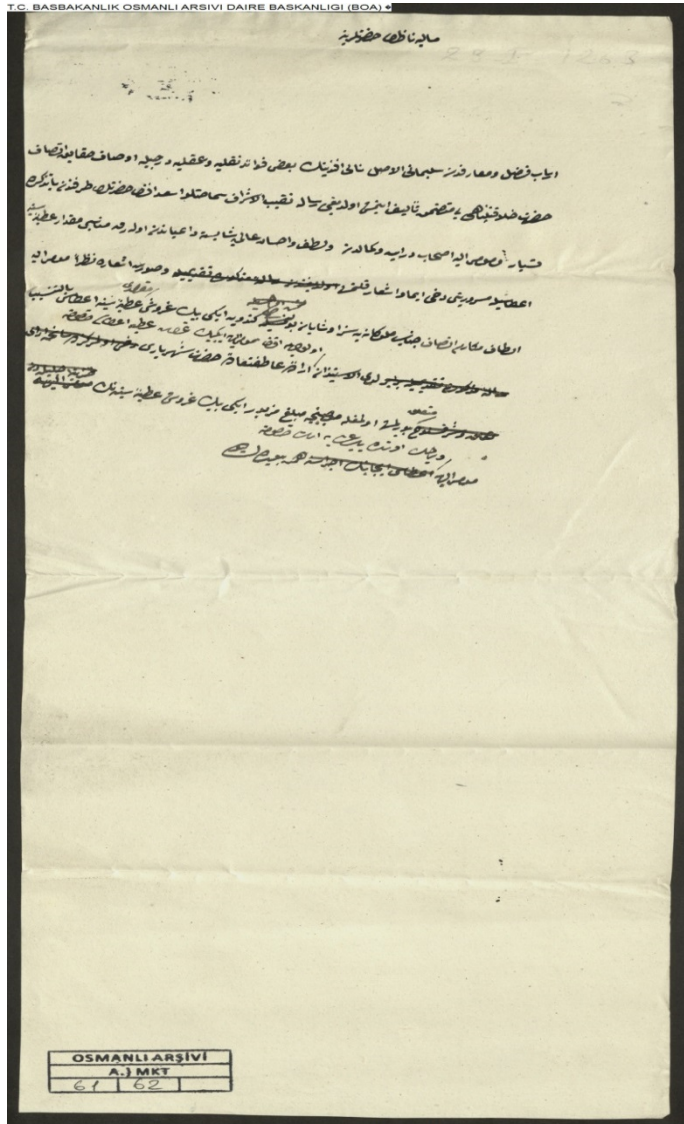
Anahtar Kelimeler

Nali, Hicaz, Nali'nin Hanımı, Nali'nin Hayatı, Estane, Nali'nin Bir Eseri

ملخص البحث

يتم الكشف والبحث عن الجوانب المجهولة في حياة الشعراء الكورد من خلال الوثائق العثمانية إذ يعد هذا الأسلوب الجديد من نوعه بمثابة قافلة في النقد والتاريخ الأدب الكوردي، ومن هذا المنظور تهدف هذه الدراسة المعنونة ب (نالى في الوثائق العثمانية) إلى الاعتماد على عدد من الوثائق التي عثرنا عليها في دائرة الوثائق العثمانية في مدينة اسطنبول . وحاولت الدراسة تسليط الضوء على الجوانب المهمة من حياة نالى وتوضيح أغلب المعلومات المهمة حول حياة هذا الشاعر منذ القرن الماضي، وهذه المعلومات القيمة تسلط الضوء على أهمية مكانة نالى وحياته في الحجاز ووجود كتاب قيم من تأليفه و زواجه ووظيفته فضلا عن تحديد مكان وفاته وتاريخه باليوم والشهر والسنة، وعلى الرغم من توفر الوثائق، قامت هذه الدراسة بتحليل كل الآراء والأفكار المتعلقة بحياته، أما من حيث الموضوعات فإن الدراسة تحاول تسليط الضوء على كل الجوانب الرئيسية التي لا غنى عنها في مثل هذه الدراسات وتكمن أهمية هذه الدراسة أنها من بواكير الأعمال في تاريخ الأدب الكوردي وستكون حقبة جديدة ومثيرة للاهتمام لدى الباحثين في هذا المجال لدراسة بعض الجوانب الرئيسية في حياة أهم أعلام الشعر الكوردي وأبرزهم من زعماء الشعر الكلاسيكي في اللهجة الوسطى.

وینہی بہنگہکان

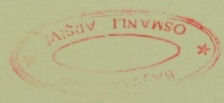

تاریخ	شماره	صفحه	موضوع
۱۳۰۵	۱۸۵۵	۱۸۵۵	مجلس
<p>مکه مدبر کار و در نه خواجه نالی ازینک و فاندن مکه مدبر درینت فوینده فوینده درینت غومنه معائنک کدونه فوینده حقیقته موفای موبایلین زهرین نیشه فایزنده و فوینده استغافوریه چه بریده شعاع جویا می زد و فوینده راضی فایزنده و فوینده درینت فوینده و فوینده و، فوینده تا فوینده راضی فایزنده و فوینده درینت فوینده فوینده ماگ فوینده موبایلین فوینده و فوینده فوینده درینت فوینده درینت فوینده ارنوز اربع غومنه معائن حقیقته فوینده معالاه دار فوینده فوینده فوینده فوینده علی اولاده معائن فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده ارنوز فوینده فوینده معائن فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده اهالی و کار به معائن فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده معائن فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده موبایلین فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده بروزه موبایلین فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده صلیینه فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده فوینده</p>			

شوقه دوازده اولاد سدره زینم اولاد مفرط کاتریم

ادواتک درونخانه	دینورسک	ضویصه ماده	رطله	دوازده کتیر
۱ کاشانه ۱ کاشانه	۹۰	ماده مکرمه ککارد لرزنده زوجه شوقه زینم اولاد مفرط کاتریم		
عردا و وقت		چهار رطله کتیر مایدنق نیند کتیر		

۱۶۷
۱۴۴

نوع مسوده	تاریخ	شماره	صاحب	مسود
ماده نامه شماره ۱۵۰۱	۱۵۰۱	۱۵۰۱	میرزا	میرزا
<p>ماده نامه شماره ۱۵۰۱ و فائز بنی مکر مکر مدبرین زمانه سنده جوشین اولاده در سنه ۱۳۰۰ عروسه در زمان کدومه حبیب شوقی مهر ایدان زوجین زهد هاشم طرفه استیلا و طریقه و مکتوب عالمی استیلا طهارت استیلا در معارفت و فانی در کتب آن در معرجه مکتوب استیلا ایچ یوز اوغوز قوروسه در زمان تاریخ و فائز استیلا با فوج کتیب اولوغون مکتوب استیلا اولوغون استیلا هوای و روز استیلا مکتوب همراز اولاده مکتوب استیلا قادر تورانده تحریریه اخلد در سنه کربلایه استیلا و فائز مکتوب استیلا و شعوریه استیلا مکتوب استیلا استیلا افاده در سنه تحریریه اعدادم بیله ادره تحریریه مکتوب استیلا استیلا مکتوب استیلا مکتوب استیلا مکتوب استیلا مکتوب استیلا مکتوب استیلا</p>				

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
YAŞAYAN DİLLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

Gotar ID: 4587125

Dîrok: 01.04.2017

Birêz: YRD. DOÇ. DR. HÊMİN OMAR AHMAD

Ji bo ku kovara Enstîtuya Zimanên Zindî ya Zanîngeha Bingölê Bihar 2017 (Berg, 3, Hêjmar 5), cenabê we bi navê "Nalî Le Belgenamêkanî Usmanî Da" gotarek şand. Gotara di hêlengandinî hekemayeti da borî û bo çapê hete qebûl kirin. Em gelekî spasdar in ji bo vê keda web û em dixwazin xebatên web her berdewam bin.

Yrd.Doç.Dr. Melmet Zahir ERTEKİN
Yaşayan Diller Enstitüsü Müdürü

Editorê Kovarê

Adres: Selahattin-i Eyyubi Mah. Aydınlık Cad. No. 1 Bingöl/TÜRKİYE. 0426 216 00 12 Dabûlî (2020)
bingolyasayandiller@gmail.com

وینەى پەسەندنامەى گۆفارى ئىنستىتوتى زمانە زىندووەکانى زانگۆى
بىنگۆل (ISSN:2147-5679) بۆ ئەم تۆيزىنەوہىە

پیرست

- 5.....پیشکش،
- 6.....پوخته
- 7.....پیشہ کی
- 11.....کتیبکی نادیاری نالی،
- 14.....نالی کہی کوردستانی جیہشتوہ؟
- 17.....پلہ و پایہ ی نالی،
- 24.....سہرچاویہ کی دیکہ ی عہرہ بی لہ سہر ژیانی نالی،
- 26.....لہ بارہ ی ژنہنانی نالییہ وہ،
- 31.....زہینہ ب کئیہ؟
- 32.....مردنی نالی،
- 43.....شوینی مردنی نالی،
- 45.....بہ نگہ کان،
- 54.....نہجام،
- 56.....سہرچاویہ کان،
- 61.....پوختہ یا کورمانجی،
- 62.....ملخص البحث،
- 63.....Abstract،
- 65.....وینہ ی بہ نگہ کان،